

1901000103020002
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
BACHELOR OF ARTS (SECOND YEAR)
(THIRD SEMESTER)
POPULATION EDUCATION – I - LEVEL 2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination : **BACHELOR OF ARTS (SECOND YEAR)(THIRD SEMESTER)**
- b. Name of the Subject : **POPULATION EDUCATION-I-LEVEL 2**
- c. Subject Code No : **1901000103020002**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

Student's Signature

Q.1 (અ) નીચે આપેલા બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નો ના ઉત્તર આપો.

10

Answer the following Multi choice questions.

૧. વસતિશાસ્ત્ર અને વસતિ અભ્યાસ વચ્ચે નો તફાવત દર્શાવતા લેખકો કયાં કયાં છે ?

- (અ) એડમ સ્મિથ, ડેવિડ રિકાર્ડો. (બ) રોબર્ટ માલ્થસ, કાર સૌન્ડર્સ.
(ક) પીટરસન, ડંકન. (ડ) ઉપરોક્ત એક પણ નહિ.

Name the authors who presented the difference between demography and population study.

- (A) Adam smith, Devid Recardo. (B) Robert Malthus, Car sounders.
(C) Peterson, Duncan. (D) None of the above.

૨. વસતિ શિક્ષણ ની પરિમાણાત્મક અને ગુણાત્મક વ્યાખ્યા કયા લેખકે રજૂ કરી છે?

- (અ) હોસર, ડંકન. (બ) ડૉ.વા.કે આર.વી. રાવ.
(ક) સ્ટીફન વાડરમેન (ડ) ડોનાલ્ડ જે. બોગ.

Which author has presented the quantitative and qualitative definition of population education.

- (A) Hoser, Duncan. (B) Dr.V.K.R.V.Rao
(C) Stephen widerman. (D) Donald J.Bogue.

૩. ભારત માં વસતિવધારા થી કૃષિક્ષત્રે કયાં પ્રકાર ના બેરોજગારી જોવા મળે છે ?

- (અ) મૌસમા બેરોજગારી. (બ) ચક્રીય બેરોજગારી.
(ક) પ્રચ્છન્ન બેરોજગારી. (ડ) ઉપરોક્ત એક પણનાહિં.

What type of unemployment is found in agriculture sector in India due to population growth.

- (A) Seasonal unemployment. (B) Cyclical unemployment.
(C) Disguised unemployment. (D) None of the above.

૪. ભારત માં ૨૧ મી સદી ની પ્રથમ વસતિ ગણતરી ક્યારે થઇ હતી ?

- (અ) ૧૯૫૧ (બ) ૧૯૯૧
(ક) ૨૦૦૧ (ડ) ૨૦૧૧.

When was the first census of the 21st century done in India.

- (A) 1951 (B) 1991
(C) 2001 (D) 2011.

૫. સાક્ષરતા દર નું સાચું સૂત્ર જણાવો.

- (અ) $L \times P = 100$ (બ) $P \times L = 100$
(ક) $P \div L \times 100$ (ડ) $L \div P \times 100$

State the correct equation of literacy.

- (A) $L \times P = 100$ (B) $P \times L = 100$
(C) $P \div L \times 100$ (D) $L \div P \times 100$

૬. ભારત માં ૨૦૧૧ મુજબ સૌથી નીચો વસતિવૃદ્ધિ દર ધરાવતું રાજ્ય કયું છે ?

- (અ) આંધ્રપ્રદેશ (બ) ઉત્તરપ્રદેશ
(ક) કેરળ (ડ) કર્ણાટક.

Which state had the lowest population growth rate in India as per 2011 census?

- (A) Andhra pradesh. (B) Uttar pradesh.
(C) Kerala (D) Karnataka.

૭. વસતિવિષયક આંકડાકીય માહિતિ મેળવનાર આધિકૃત વ્યક્તિ એટલે_____

- (અ) ગણિતશાસ્ત્રી (બ) સુપરવાઇઝર
(ક) આંકડાશાસ્ત્રી (ડ) ગણતરીકાર.

An authorised person collecting demographic statistical data is _____

- (A) Mathematician (B) Supervisor.
(C) Statistician (D) Enumerator.

૮. ભારત માં વસતિ વિષયક કાયદો ક્યાર થી અમલ માં આવ્યો ?

- (અ) ૧૯૫૧ (બ) ૧૯૪૭
(ક) ૧૯૯૧ (ડ) ૧૯૪૮.

When did the Census Act come in to effect in India?

- (A) 1951 (B) 1947
(C) 1991 (D) 1948.

૯. દેશ માં માથાદીઠ આવક કરતાં વસતિ નું પ્રમાણ વધુ એટલે. _____

- (અ) ઇષ્ટવસતિ (બ) અલ્પવસતિ.
(ક) સ્થિરવસતિ (ડ) અતિવસતિ

In a country population is more than per capita income means _____

- (A) Optimum population. (B) Under population.
(C) Stable population. (D) Over population.

૧૦. વસતિસંક્રાંતિ નો સિધ્ધાંત ક્યાં લેખકે રજૂ કર્યો છે ?

- (અ) એડવિન કેનન (બ) રોબર્ટ મલ્થુસ
(ક) કાલ અને હુવર (ડ) કાર સૌંડર્સ.

Which author presented the Theory of demographic Transition?

- (A) Edwin cannon (B) Robert Malthus
(C) Call & Hoover (D) Car sounders.

(બ) ખાલી જગ્યા પૂરો.

5

Fill in the Blank.

૧. દેશ માં પરિવારો ના સર્વાંગી સુખ, આરોગ્ય, સામાજિક, આર્થિક સ્થિરતા માટે _____ અનિવાર્ય છે.

_____ is Indispensable for overall happiness, health, social, economic stability of the families in the country.

૨. કોઇપણ પ્રકાર ની કામ કરવાની ક્ષમતા ન ધરાવતી હોય, રાષ્ટ્રીયઆવક ના ઉપાર્જન માં ફાળો ન આપી શકે તેવી વસતિ _____

Population that does not have any kind of work efficiency and does not contribute to the country's income means _____ population.

૩. સાક્ષરતા દર અને વસતિવૃદ્ધિ દર વચ્ચે _____ સંબંધ છે.

There is _____ relationship between Literacy rate and population growth rate.

૪. ભારત માં સૌ પ્રથમ વૈજ્ઞાનિક ઢબે વસતિગણતરી _____ વર્ષ માં થઇ હતી.

The First scientific census in India was conducted in _____ year.

૫. માલ્થસ નાં મતે વસતિ નો વધારો _____ શ્રેણી માં થાય છે.

According to Malthus, population growth occurs in the _____ progression.

Q.2 નીચેના પ્રશ્નો નાં ટૂંક માં ઉત્તર આપો.

10

Answer the following question in brief.

૧. જન્મદર અને મૃત્યુદર નો અર્થ જણાવો.

State the meaning of Birth rate and Death rate.

૨. વસતિ ની ગીચા નો અર્થ જણાવો.

State the meaning of Density of population.

૩. ભારત ની વસતિ ની વ્યવસાયિક વહેંચણી નો અર્થ જણાવો.

Mention the meaning of occupational distribution of population in India.

૪. વસતિવિષયક માહિતિ નો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.

Clarify the meaning of demographic data.

૫. માલ્થસ નાં મતે પ્રતિરોધક અંકુશો એટલે શું ?

What, according to Malthus, is preventive checks.

Q.3 વસતિ શિક્ષણ એટલે શું ? વસતિ શિક્ષણ નું કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્વ સમજાવો.

13

What is population education? Explain the scope and importance of population education.

અથવા

OR

(અ) વસતિ ગણતરી ની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.

7

Explain the Characteristics of Census.

(બ) નોંધણી પધ્ધતિ ની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.
Explain the Characteristics of Registration system.

6

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)

12

Write Short Notes. (Any Two)

૧. ભારત માં ઊંચા જન્મદર નાં કારણો.
Causes of high birth rate in India.
૨. ભારત માં વસતિ ની સમસ્યા ના ઉપાયો.
Solutions of problems of population in India.
૩. વસતિગણતરી ની ગુણવત્તા સુધારવા નાં સુચનો.
suggestions of improving the quality of Census.
૪. માલ્થસ નાં વસતિ નાં સિધ્ધાંત ની મર્યાદાઓ.
Limitations of Demographic Theory of Malthus.

*****